

ANTIC EGIPT E I MESOPOTÀMIA

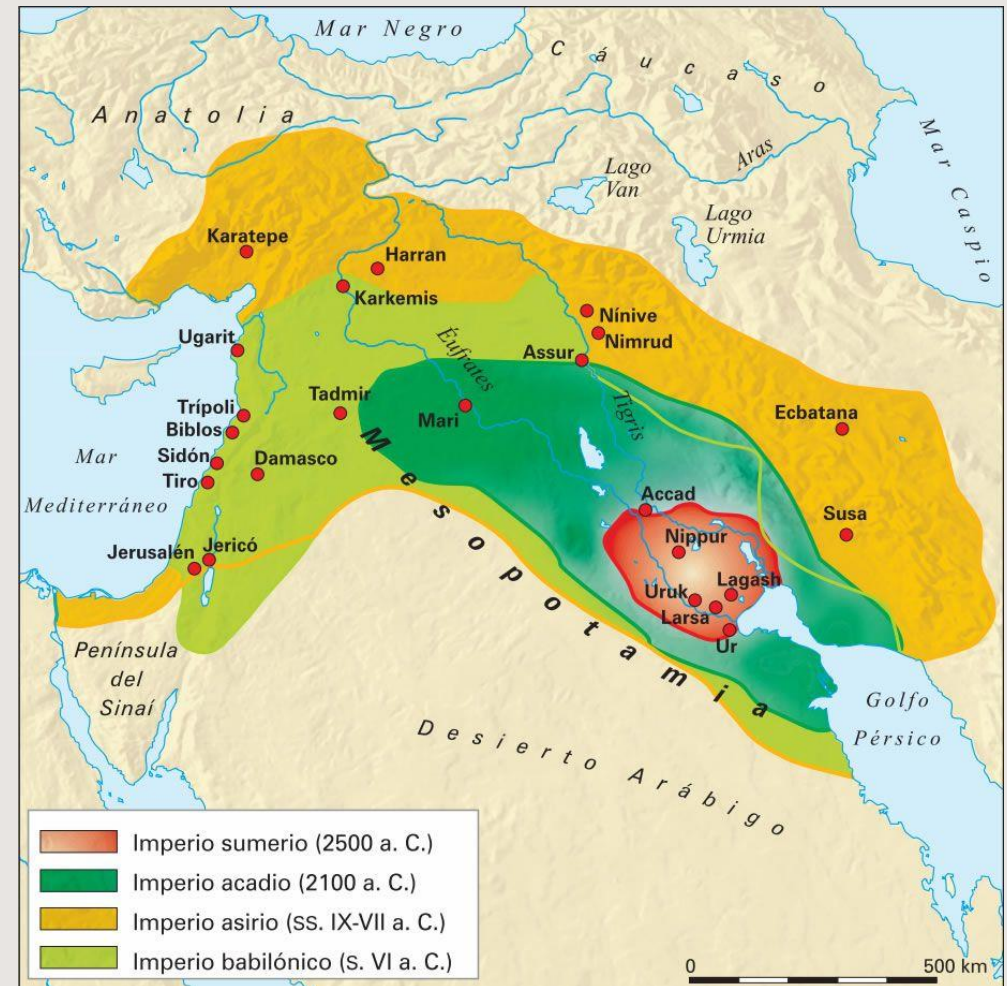
TEMA 7

Roger Sorando Cañuelo

PRIMERES CIVILITZACIONS

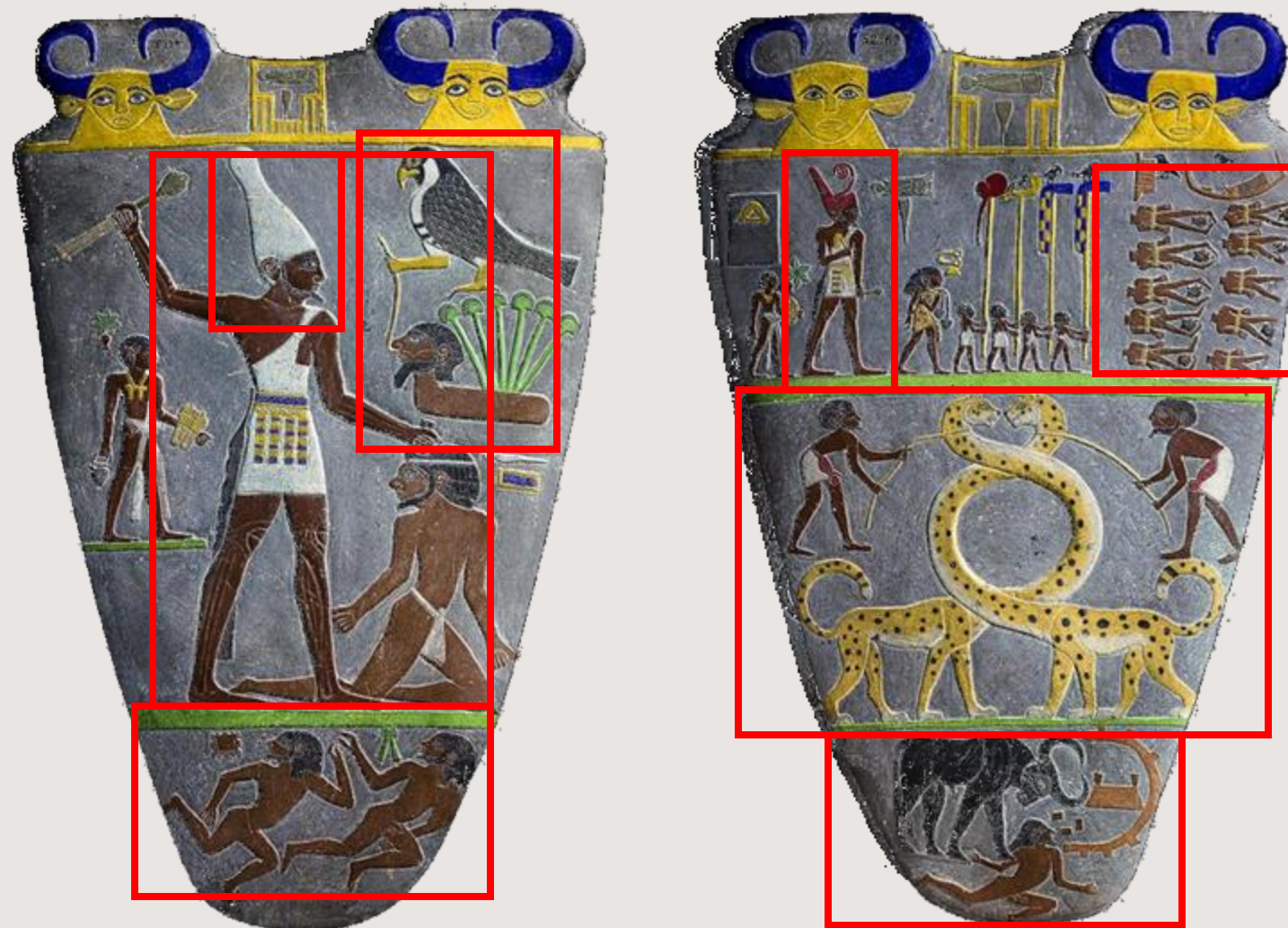
PRIMERES CIVILITZACIONS

ANTIC EGIPTO

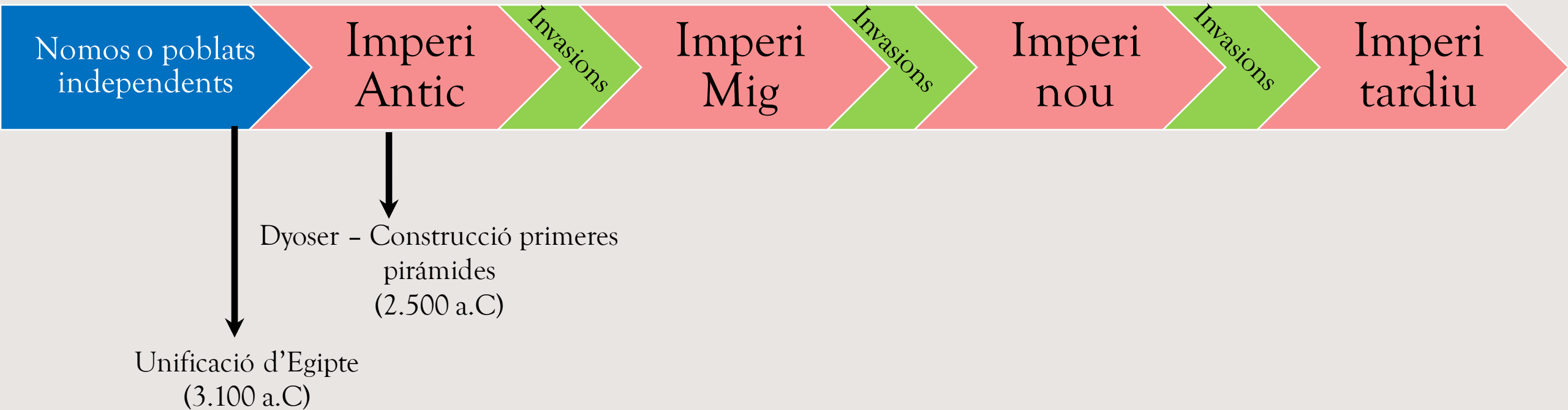

Mapa de l'antic Egipte

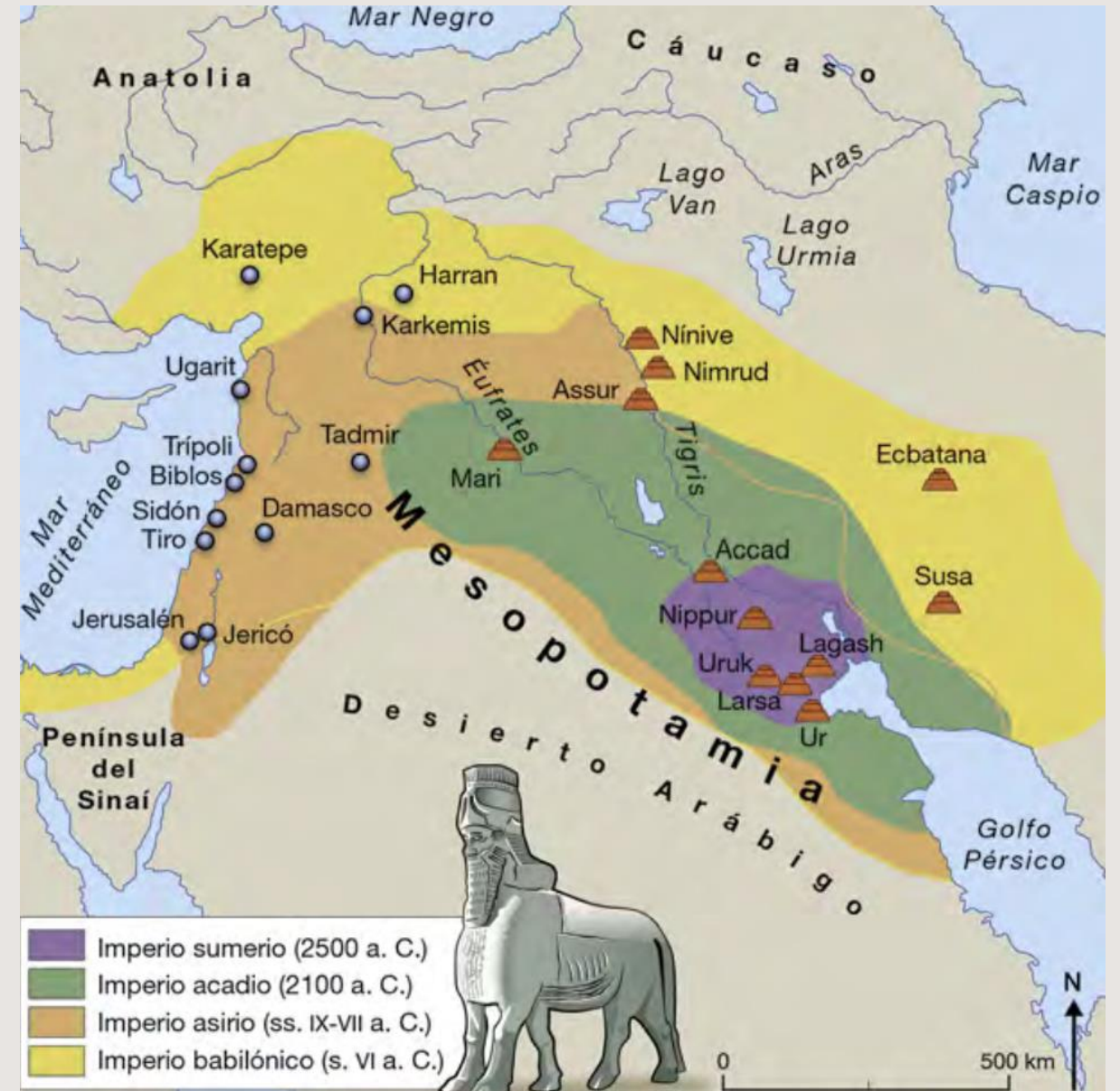
Paleta de Narmer

CRONOLOGIA ANTIC EGIPTE

MESOPOTAMIA

1. Sumeria → Primeres ciutats-estat
2. Imperi Acadi → Rey Sargó somet tot Mesopotàmia
3. Imperi Asiri → El Asiris es fan amb el domini de Mesopotàmia
4. Imperi Babilònic → Imperi creat pel rey Hammurabi

LES PRIMERES CIVILITZACIONS...

- Aparició de les primeres ciutats → Civilitzacions urbanes
- Apareixen noves feines. Ja no només es treballa com a agricultors i ramaders
- El comerç esdevé un tret característic d'aquestes civilitzacions
- Les primeres civilitzacions van néixer a les valls de grans rius d'Àfrica i Àsia.

CONTROL DE L'AIGUA

- Les primers civilitzacions apareixen en territoris bastant secs amb zones desèrtiques
- Els rius **Tigris** i **Èufrates** travessen Mesopotàmia, i el **Nil** travessa Egipte.
- L'aigua va permetre que aquestes civilitzacions poguessin dedicar-se a l'agricultura i a la ramaderia, amb abundància de collites.
- Es van construir canalitzacions a Egipte i Mesopotàmia per tal de conduir l'aigua dels rius fins als camps. Per tant, la falta d'aigua va impulsar la construcció d'infraestructures hidràuliques com canals i dics.

OBRES PER CONTROLAR L'AIGUA

CANALS

DICS

LES ESTACIONS A EGIPTE

SOCIETAT COMPLEXA

- Excedent agrari, gracies a l'aprofitament de les aigües del riu i de noves eines
- Comença a haver comerç
- Navegació amb vaixells de vela
- Naixement de nous oficis

CARACTERÍSTIQUES D'UNA SOCIETAT COMPLEXA

JERARQUIA SOCIAL. (CLASSES SOCIALS)

DESIGUALTATS

ESPECIALITZACIÓ
DEL TREBALL

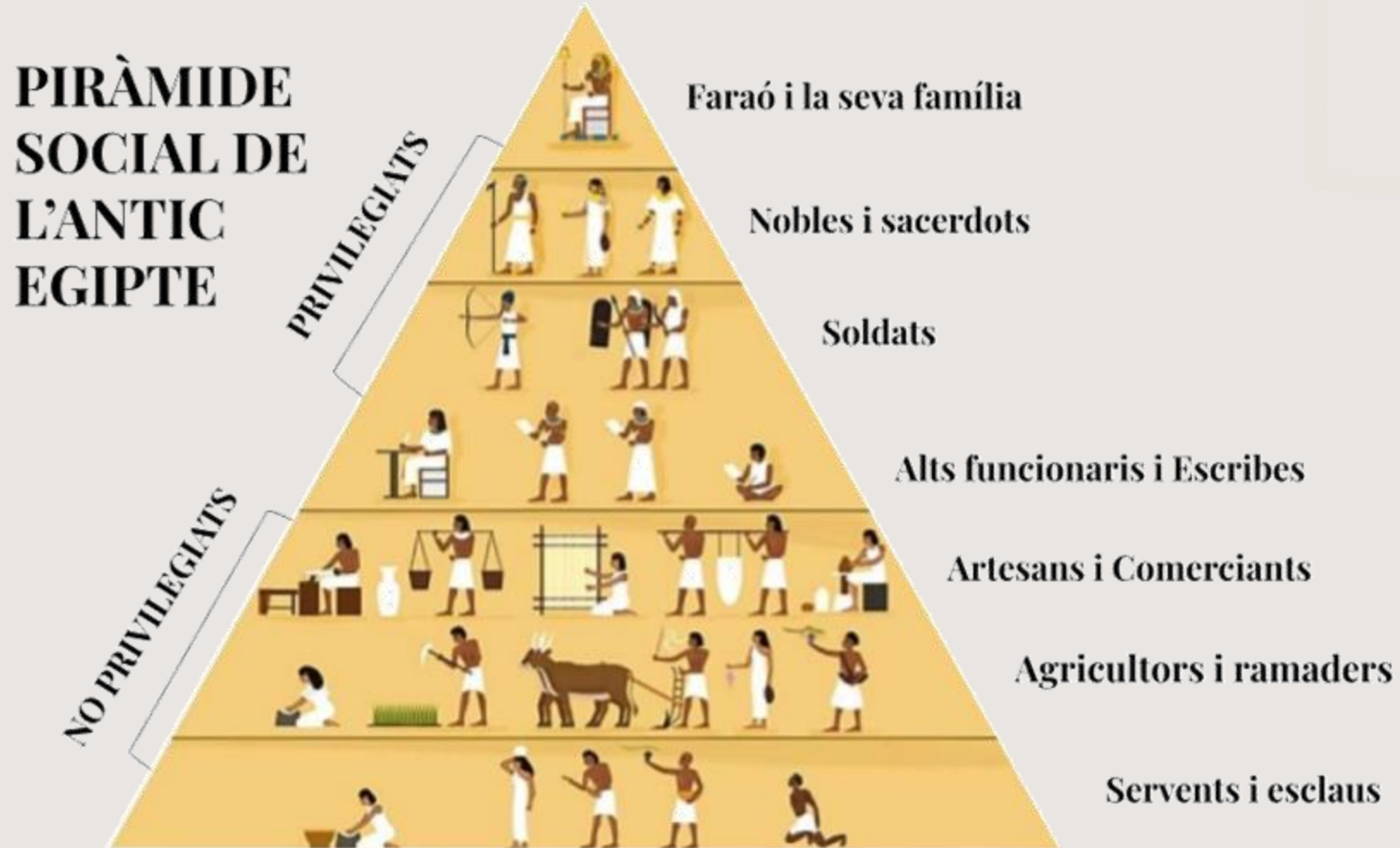
CIUTATS

GOVERN

RELIGIÓ

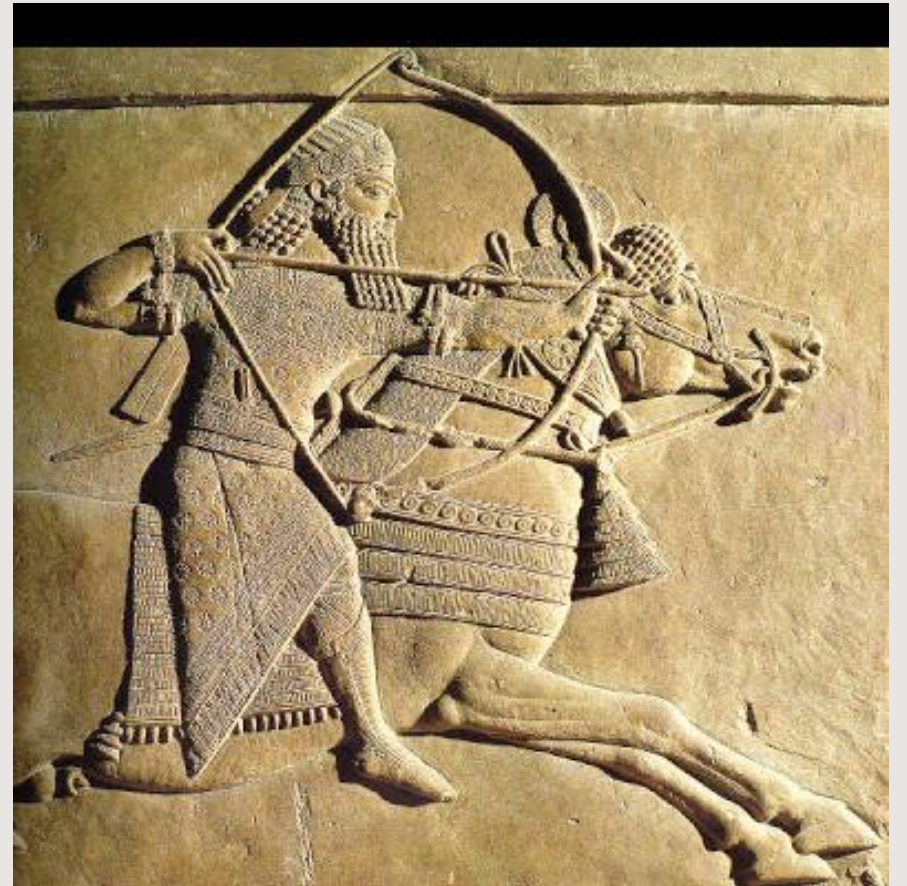
TRADICIONS
CULTURALS

UNA SOCIETAT DESIGUAL

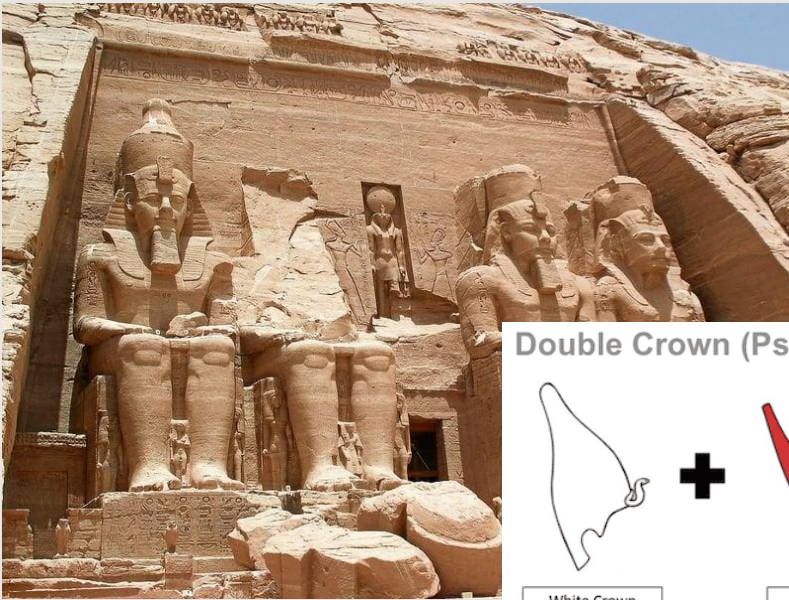

REIS A MESOPOTAMIA

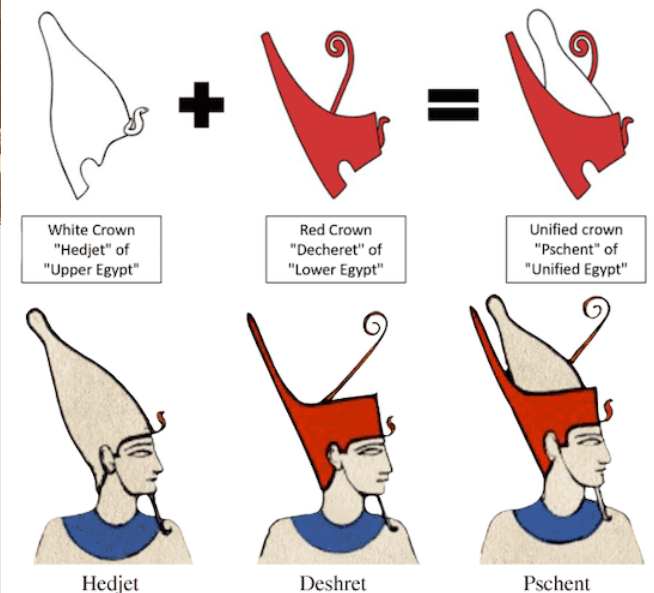
- El rei era la màxima autoritat i era un intermediari entre els Déus i el poble.

FARAONS A EGIPTE

Double Crown (Pschent) of Ancient Egypt

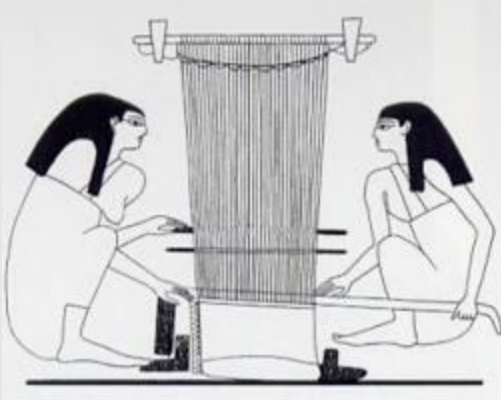
- El faraó representava el grau més alt de la piràmide social. Era el títol que rebia al rei a l'antic Egipte.
- Hi ha hagut més de 300 faraons a l'antic Egipte.
- Els faraons eren tant caps d'estat com líders religiosos del seu poble.
- Com a líder religiós dels egipcis, el faraó era considerat l'intermediari diví entre els déus i els egipcis.
- Es creu que el primer faraó va ser Narmer, també conegut com a Menes, qui va unificar l'alt i el baix Egipte.
- Els faraons, normalment, eren homes, però també hi va haver lideresses molt importants, com Hatshepsut i Cleopatra
- La seva funció principal era mantenir l'ordre (maat) i apartar el caos (isfet) tant a Egipte com al cosmos.

LA DONA A EGIPTES I MESOPOTÀMIA

- Mesopotàmia era una societat força **patriarcal**. La dona estava relegada a un segon pla. Excepcionalment van tenir independència.
- A l'antic Egipte les dones gaudien de major igualtat amb els homes que a altres civilitzacions antigues. Tot i que les millors ocupacions (de poder i decisió) estaven normalment destinades a l'home, la dona era força important.
- Les dones a l'antic Egipte podien prendre **decisions monetàries** de forma independent quan posseïen una propietat.
- La **classe social** era més important que el fet de ser home o dona.
- Els deus i les deesses van ser igualment importants.

LA DONA A L'ANTIC EGIPTE

Teixidores

Cerveseres

Artesanes

Treballadores del camp

Sacerdotesses

Faraones

INVENCIO DELS NOMBRES I L'ESCRITURA A MESOPOTAMIA

- La primera forma d'escriptura va sorgir amb els sumeris sobre l'any 3,000 a.C.
- El sistema d' escriptura a Mesopotàmia era pictogràfica i es va simplificar fins convertir-se en caràcters que coneixem com a **cuneiforme**.
- L'escriptura es va usar per a portar els comptes de palaus i temples (finalitat comptable), però també per a redactar codis de lleis i relats literaris.
- Un invent clau de les primeres civilitzacions va ser el dret: un conjunt de normes i lleis que ordenaven la societat i donaven estabilitat.
  - *Codi Hammurabi*

Evolution of pictographs into cuneiform from 3,200 BC to 1,000 BC

sag head				
gin to walk				
su hand				
se barley				
ninda bread				
a water				

ALGUNS CODIS D'HAMMURABI

6. Si un home ha robat béns d'un temple, o d'una casa, serà condemnat a mort; i aquell que ha rebut la propietat robada d'ell serà condemnat a mort.
14. Si un home ha robat a un nen, el mataran.
22. Si un home practica el robatori i és capturat, aquest home serà condemnat a mort.
53. Si un home deixa de mantenir el seu dic i no l'enforteix, i es fa un trencament en el seu dic i l'aigua s'emporta la terra de cultiu, l'home en el dic del qual s'ha fet el trencament substituirà el gra que s'ha danyat.
54. Si no és capaç de substituir el gra, el vendran a ell i els seus béns i els agricultors el gra dels quals l'aigua ha portat dividiran els beneficis de la venda.
129. Si la dona d'un home és atrapada mentint amb un altre home, els lligaran i els llançaran a l'aigua. Si el marit de la dona vol salvar la seva dona, llavors el rei li perdonarà el seu servent.
130. Si un home ha arrasat la dona promesa d'un altre, que és verge, mentre encara viu a casa del seu pare, i ha estat atrapat en l'acte, aquest home serà condemnat a mort; la dona serà alliberada.
196. Si un home destrueix l'ull d'un altre home, li destruirà l'ull.
197. Si trenca l'os d'un altre home, li trencaran l'os.

INVENCIO DELS NOMBRES I L'ESCRITURA A L'ANTIC EGIPT

- L'escriptura de l'antic Egipte se la coneix com a **jeroglífics**
- Sistema molt complex que combinava els pictogrames i els signes equivalents a lletres.
- **Taxa d'alfabetització** molt baixa: poca gent sabia llegir i escriure.
- Dones menys alfabetitzades que els homes. No era tan el cas en les classes socials altes.
- Els egipcis també tenien lleis. El faraó era el jutge suprem.
- **Pedra Rosetta** → Jean-François Champollion va desxifrar aquest sistema d'escriptura.

Jeroglífic				Hieràtic			Demòtic
2700–2600 BC	2500–2400 BC	c.1500 BC	500–100 BC	c. 1900 BC	c. 1300 BC	c. 200 BC	400–100 BC

SISTEMA D'ESCRITURA A L'ANTIC EGIPTE

Jeroglífic → Es feia servir bàsicament als temples i tombes. Requeria de temps per escriure amb aquest tipus d'alfabet.

Es podien llegir en tres direccions (de dalt avall, de dreta a esquerra o d'esquerra a dreta) fixant-se en la direcció on mirava l'animal.

Hieràtic → Era el sistema d'escriptura cursiva més habitual.

S'escrivia de dreta a esquerra o de dalt a avall.

El més habitual era fer-lo servir en cartes o textos administratius.

Demòtic → Sistema d'escriptura cursiva que es llegia de dreta a esquerra.

Derivaba del hieràtic i la seva escriptura era més ràpida. La majoria s'escrivia en paper i eren textos administratius.

ELS FENICIS

- Els fenicis van ser un poble no gaire nombrós, no gaire unit i no gaire guerrer. Amb tot, durant segles van ser, juntament amb els grecs, els amos del **comerç mediterrani**.
- Entorn del 1200 a. C., els fenicis van inventar l'**alfabet**: els caràcters no representaven idees ni eren dibuixos estilitzats, sinó **símbols** que representaven un so, reproduint el llenguatge i no el concepte. La majoria dels idiomes moderns utilitza un alfabet per a la seva escriptura.

Fenícia durant la seva expansió colonial

LA VIDA QUOTIDIANA A L'ANTIC EGIPT

- Lluny de ser una cultura austera o obsessionada per la mort, la vida quotidiana egípcia s'enfocava a **gaudir el temps** tan bé com sigui possible i tractar de fer que la vida d'uns altres fos igual de memorable.
- Els esports, els **jocs**, la **lectura**, **festivals** i gaudir del temps amb amics i família eren part de la vida egípcia, igual que el treball dur d'agricultura o construir monuments o temples. Temps lliure dedicat a **esports**, jocs de taula, música, ball, gimnàstica i caça. La natació era un esport popular i el Senet, un joc de taula que representava el viatge a la vida posterior.
- La **neteja** era important. Bany regular, rasurat del cap i perruques per a ocasions especials. Es feia ús del maquillatge per a protegir els ulls i la pell.
- La cervesa era la beguda favorita, amb la recepta Heqet sent la més popular. S'utilitzava com a medicina i es bevia en festivals i celebracions.
- S'organitzaven festivals per a aniversaris, obres del rei, pràctiques religioses, funerals, inauguracions i naixements. Cada festival era únic, però tots incloïen menjar, beguda i festa.
- **Dieta** principalment **vegetariana** a base de cereals i verdures. La carn era cara i rara, consumida principalment per la reialesa

El passatemps dels reis i nobles era la caça i la pesca

Senet

Mehen (joc de la serp)
Al costat una figura del joc

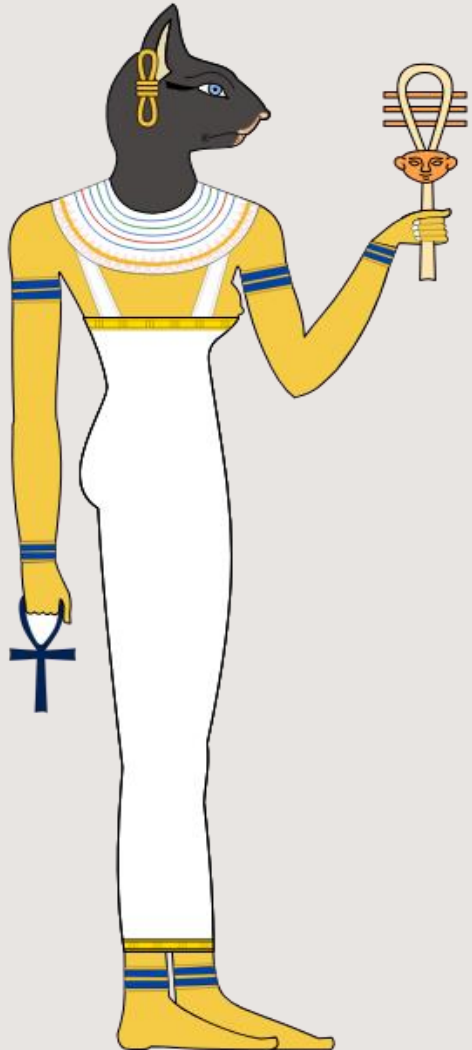
El ball i la música eren molt habituals a l'antic Egipte

Gossos i xacals. joc

LA RELIGIÓ A L'ANTIC EGIPTE

A l'Antic Egipte la població era...?

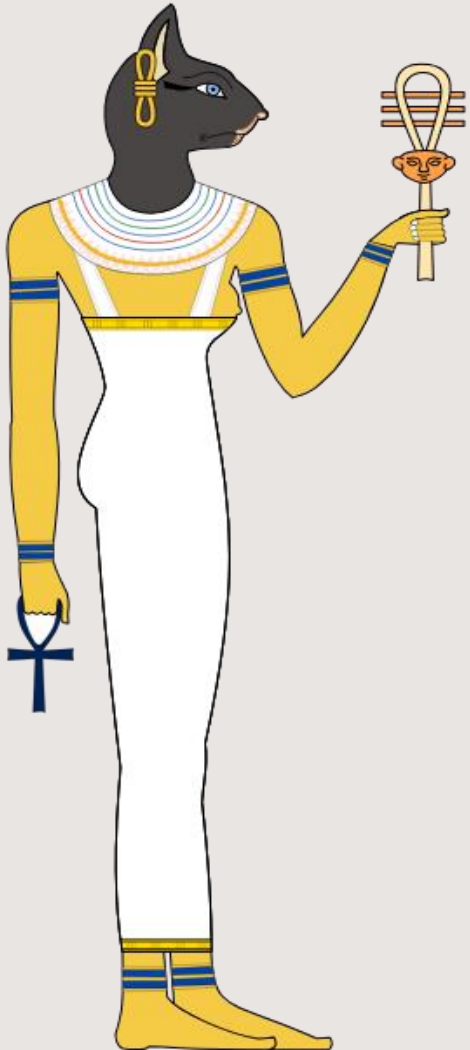
Monoteista

Politeista

LA RELIGIÓ A L'ANTIC EGIPTE

- Els antics egipcis adoraven a molts deus i deesses. Eren politeistes.
- Sovint molts dels Déus tenien cos humà i cap d'algun animal.
- Vida després de la mort. El judici final.
- La religió va tenir un impacte en l'art i l'arquitectura. Es van construir molts temples funeraris.

DÉUS DE L'ANTIC EGIPTÉ

Amun

Isis

Anubis

Bastet

Hathor

Osiris

Anuket

Set

Sekhmet

Horus

Geb

Tefnut

Ra

Thoth

RA

- Déu del Sol i de la vida

ISIS

Deessa de la fertilitat, de l'amor i de la màgia

OSIRIS

Déu de l'agricultura i la re surrecció. Assasinat per **Seth**, Isis el va retornar a la vida.

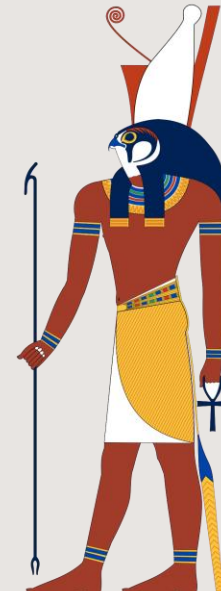
ANUBIS

- Déu de la momificació i guia dels morts en el judici d'Osiris.

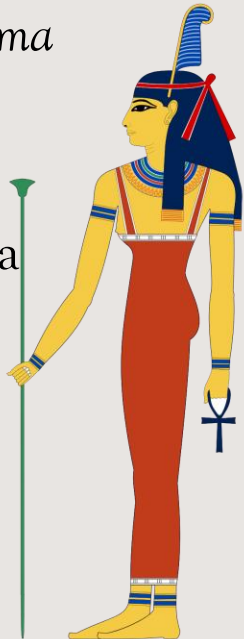
HORUS

Fill d'Osiris i Isis, era el Déu del cel

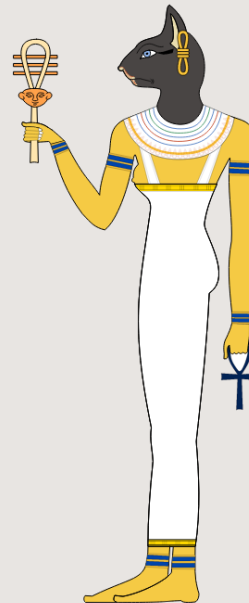
MAAT

- Maat o Ma'at. És la deessa de la veritat, la justícia, l'armonia i l'equilibri (en l'univers).
- Proveïdora de la *ploma de la veritat* a l'inframon.
- Al seu cap porta una ploma d'estruç vertical, en perfecte equilibri.

BASTET

- Déesa de la llar, els secrets femenins, els gats, la fertilitat i el part.
- Protegia la llar dels esperits malignes i de les enfermetats.

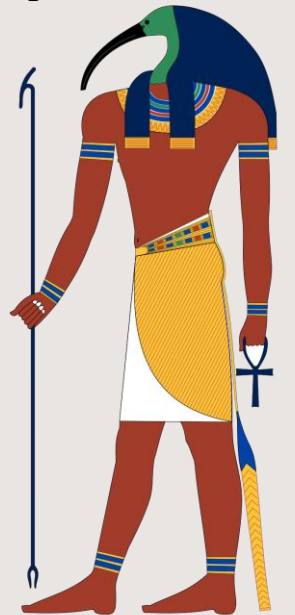

THOT

Déu de la sabiduria, l'escriptura i la música

Representat com un home amb cap d'Ibis

Va inventar totes les paraules i el llenguatge

JUDICI DE L'ÀNIMA (JUDICI D'OSIRIS)

JUDICI DE L'ÀNIMA (JUDICI D'OSIRIS)

LA MOMIFICACIÓ

- La momificació era una forma de preservar el cos per a l'eternitat.
- Els egipcis creien que l'alma necessitava un cos físic per ressuscitar a l'altra vida.
- Era un ritual essencial en la reialesa egípcia, però també en la noblesa i la classe alta.
- El procés de momificació podia durar fins a 70 dies.

MOMIFICACIÓ

- 1) Anunci mort
- 2) Neteja del cos
- 3) Es retira el cervell
- 4) Es retiren els òrgans (excepte el cor) i s'introdueixen en uns recipients.
- 5) Assecat del cos amb natró (per eliminar la humitat)
- 6) Es neteja de nou el cos amb aigua del Nil i es fica oli
- 7) S'embolica el cos amb vendes i s'hi introdueixen amulets.
- 8) Últim ritual: portar la mòmia a la tomba i celebració de la cerimònia de *l'obertura de boca*.

ARQUITECTURA A MESOPOTÀMIA

- Es caracteritza per l'ús del maó, l'arc de mig punt i la volta.
  - El *maó* era una peça de fang cuita al forn.
  - La *ceràmica vidriada* era un element decoratiu per recobrir els murs de maó.
  - L'*arc de mig punt* és una estructura semicircular amb dos punts de suport.
  - La *volta* és una estructura per cobrir un edifici.

L'ART A MESOPOTÀMIA

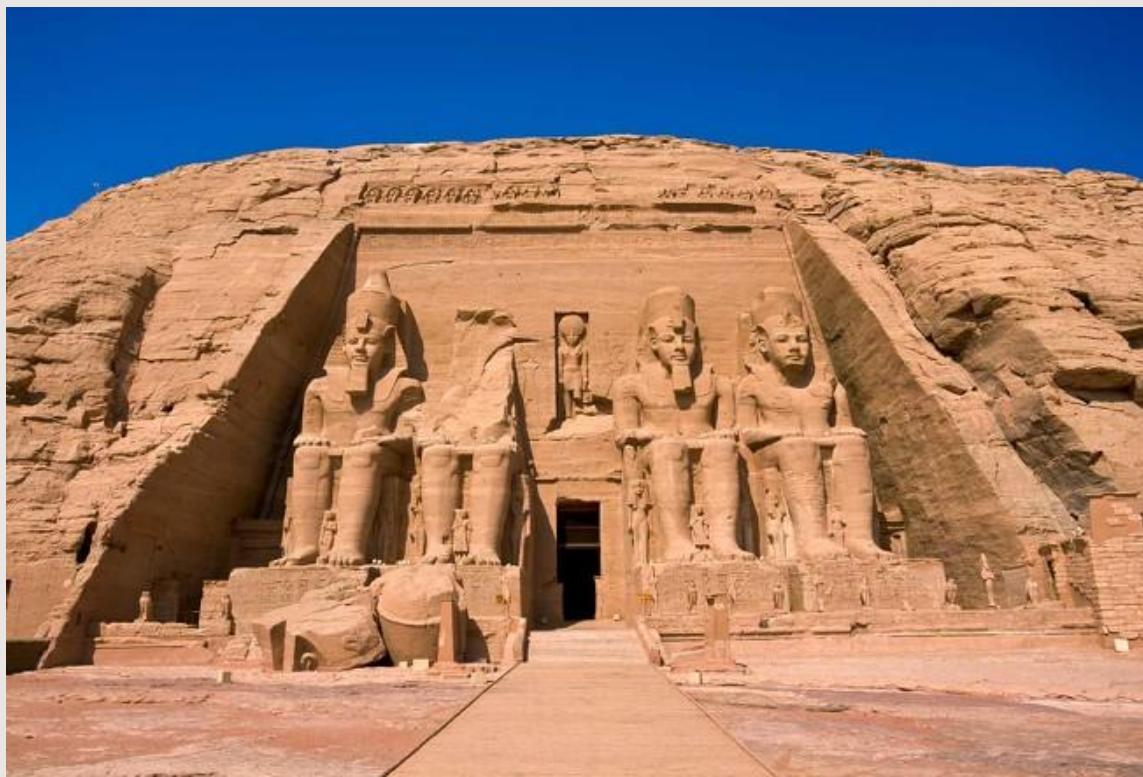

Porta Ishtar

Ziggurat

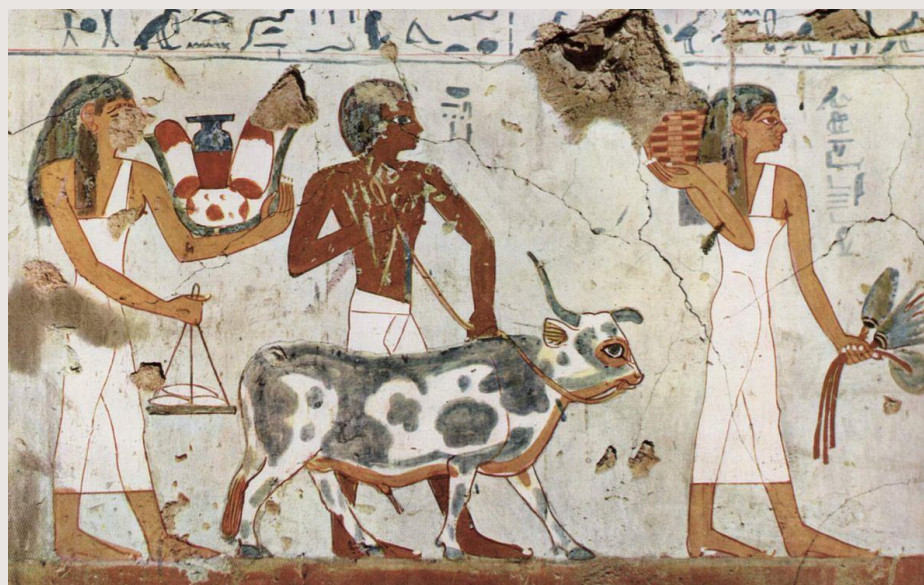
L'ART A EGIPTTE

Temple de Ramses II (Abu Simbel)

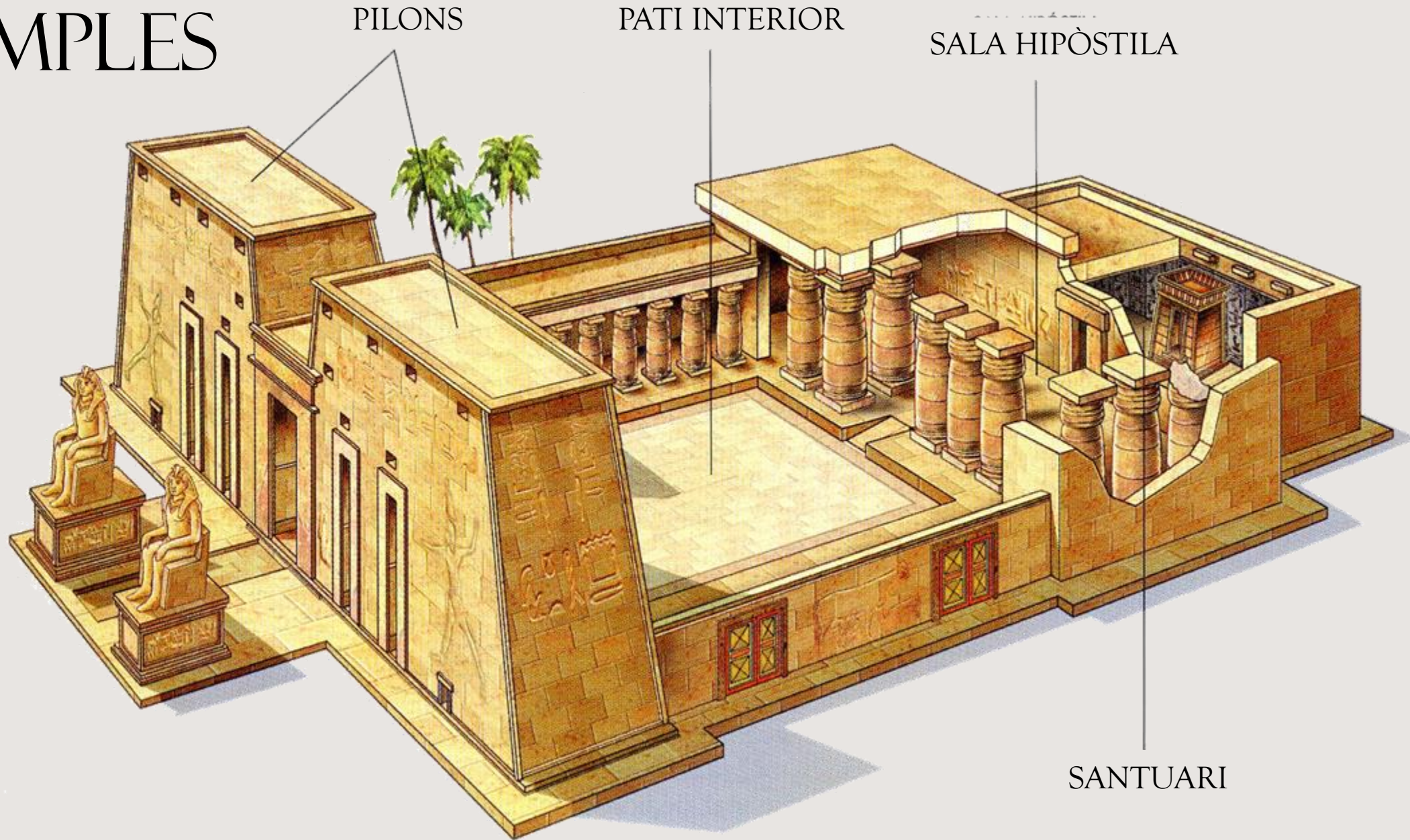

Esfinx de Giza

Pintura

TEMPLES

L'ART A EGIPTES

Bust Nefertiti

Rostres
poc
expressius

Postura
rígida

Faraons i
déus de
gran mida

Característiques de l'escultura egípcia

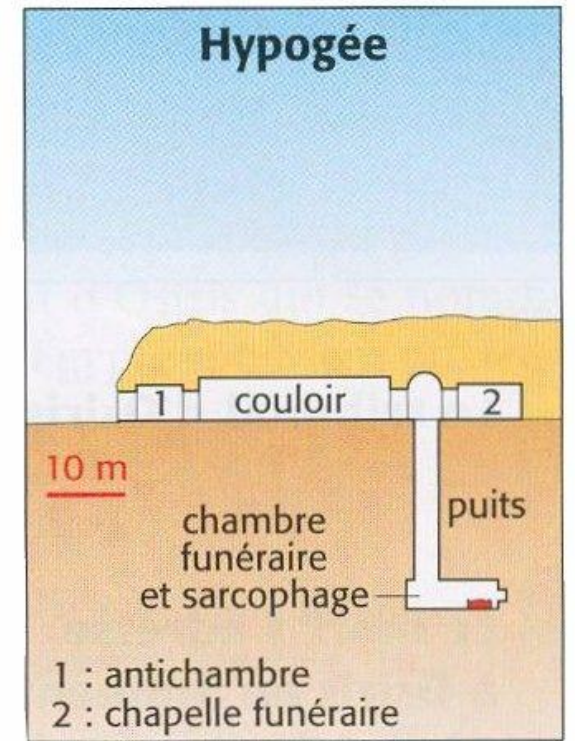
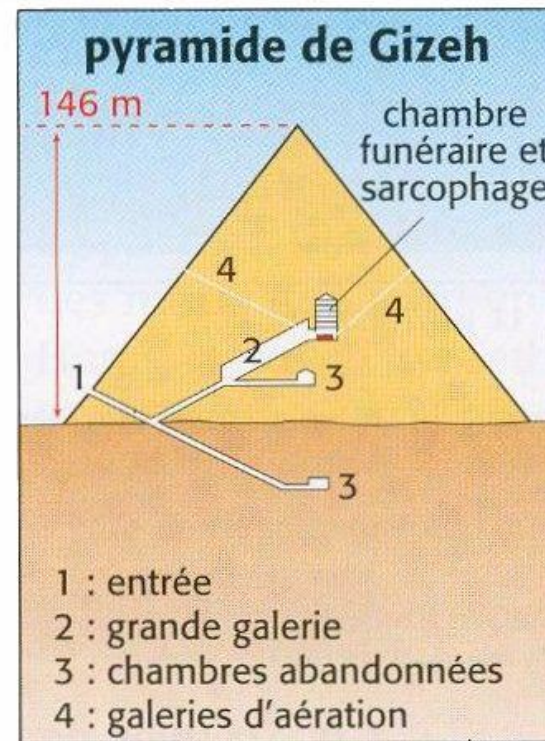
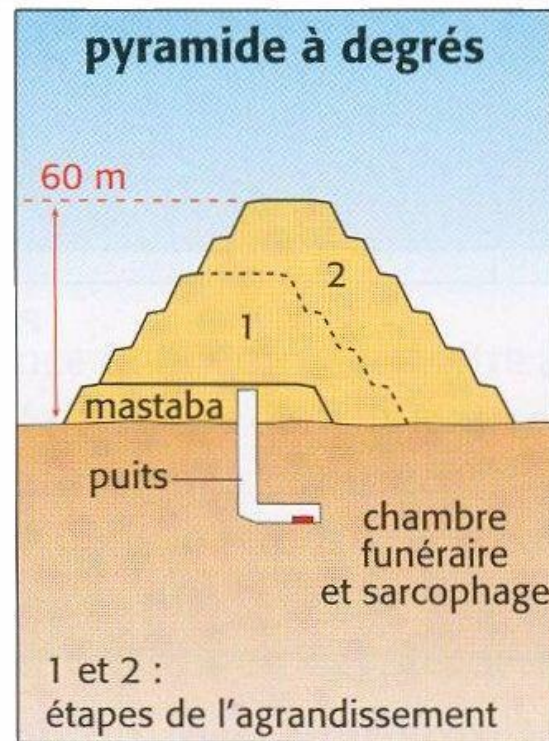
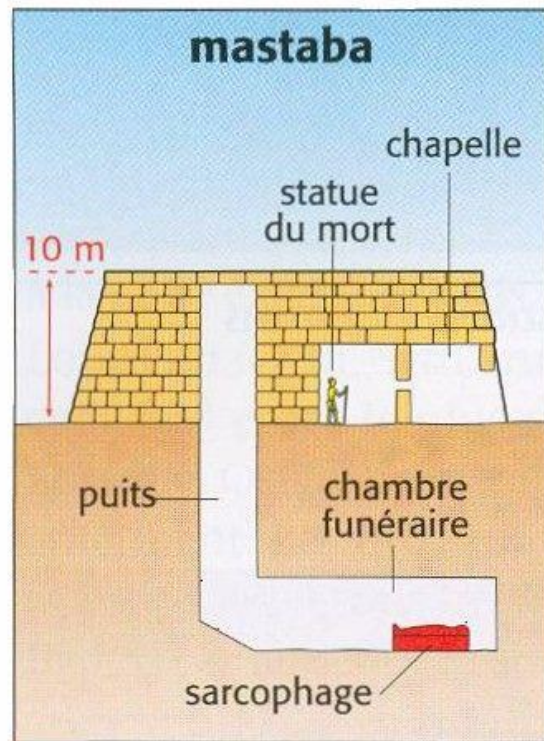
TOMBES A L'ANTIC EGIPTTE

Du mastaba à l'hypogée : l'évolution des tombeaux royaux sous l'Égypte antique

- 3000

- 2600

- 332

1) Mastaba

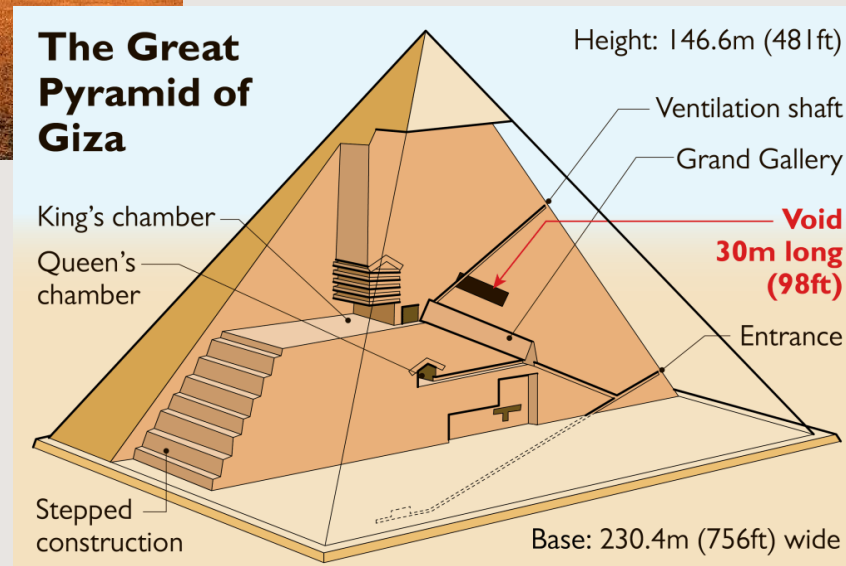
2) Piràmide esglaonada

3) Piràmide

4) Hipogeu

L'ART A EGIPTA. LES PIRAMIDES

- Les piràmides eren monuments funeraris per als grans faraons, és a dir, tombes.
- Les piràmides més conegudes són les de Guiza (a prop del Caire)
- Construïdes per obrers lliures.
- Permetien el viatge al cel.

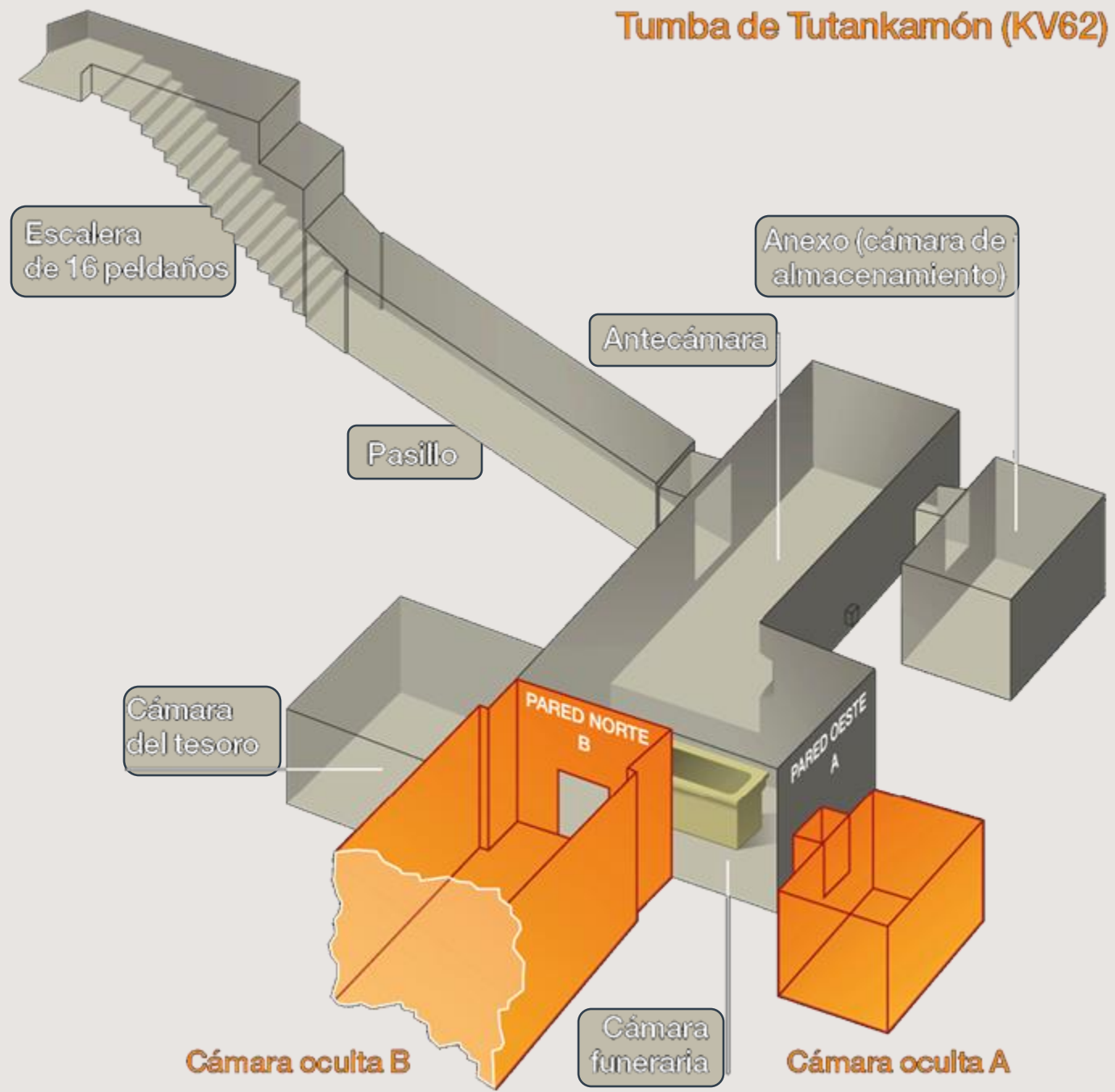
TUTANKAMON

- Va ser la primera tomba d'un faraó egipci que es va trobar intacta, el que va proporcionar una gran quantitat d'informació sobre la vida i la cultura de l'antic Egipte.
- El valor dels objectes trobats: La tomba contenia una gran quantitat d'objectes preciosos, com ara la màscara de Tutankamon, que van ser valorats en milions de dòlars
- Va impulsar la investigació arqueològica a Egipte i va despertar l'interès del públic per l'antiga civilització egípcia.
- Va ser un gran esdeveniment mediàtic que va captivar la imaginació del públic a tot el món, especialment per la maledicció de Tutankamon.

L'arqueòleg Howard Carter va descobrir l'any 1922 la tomba de Tutankamon

Tumba de Tutankamón (KV62)

TUTANKAMON

Escenes del mur oest, relacionades amb el llibre d'Ambduat

Mòmia de Tutankamon

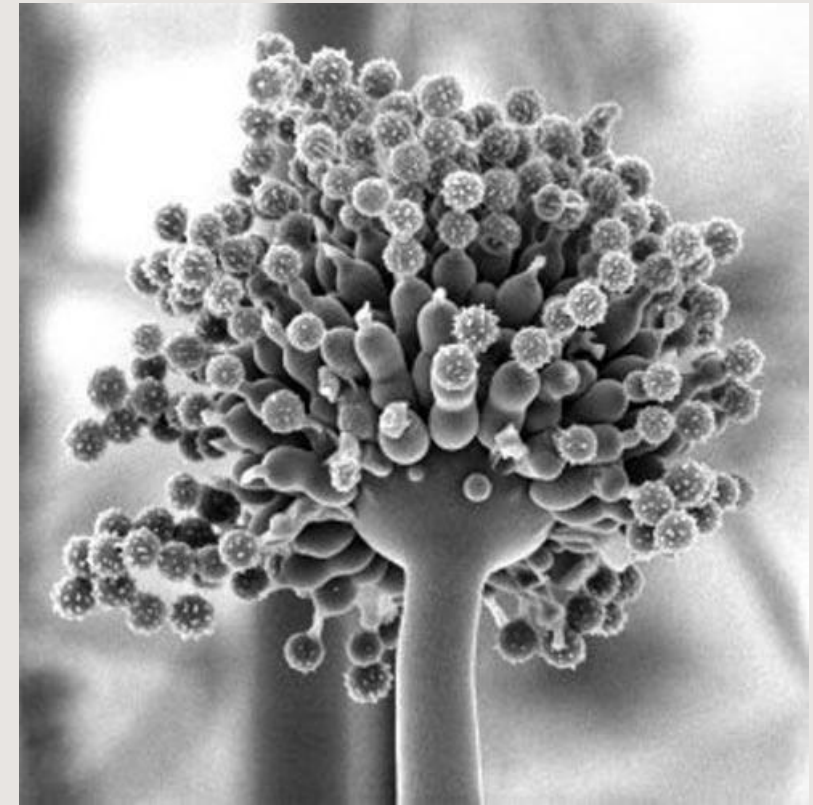

LA MALEDICCIÓ DE TUTANKAMON

- Segons la llegenda, hi ha una antiga maledicció associada a les mòmies i tombes dels faraons egipcis: aquell que gosa pertorbar la pau d'aquestes restes mortals embalsamades cau víctima de la mala sort, les malalties i la mort
- Després de l'obertura de la tomba van començar a morir varies persones (13 en total). La premsa però en va mencionar fins a 30.
- El fong *Aspergillus* s'ha identificat com la causa de les morts de les persones que van entrar a la tomba de Tutankamon o van tenir contacte directe amb el sarcòfag del faraó.
  - Aquest fong estava en estat latent, és a dir, inactiu, però en entrar oxigen a la càmera funerària de Tutankamon es va activar, i la majoria d'aquells qui van respirar el fong estaven condemnats a morir.

Fong *Aspergillus*